

Tartu Ülikooli proviisoriõpe läbib uuendused, et vastata ühiskonna vajadustele

Karin Kogermann – Tartu ülikooli füüsikalise farmaatsia professor, farmaatsia instituudi juhataja

Kogu maailmas ja ka Eestis areneb ja muutub farmaatsia valdkond pidevalt. Nii ravimistööstuses kui ka apteekides on vaja järjest rohkem ravimiteadlasi. Samuti on ajas muutunud ravimiteadlaste roll ja tööülesanded erinevatel ametikohtadel.

Ravimiteadlased oma teadmiste ja oskustega võivad töötada üldapteekides, haigla-apteekides, ravimihulgimüügifirmades, ravimitööstuses, riigiasutustes, kolmandas sektoris, õppe- ja teadusasutustes. Selleks, et tööturule jõuaks piisavalt kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste, peab õppekavade uuendamine valdkonna arenguga kaasas käima.

Proviisoriõppe õppekava on ülikoolis pidevalt arendatud ja juba aastaid tagasi viidi sisse kompetentsipõhine õpe. Järjepidevalt on uuendatud õppeaineid vastavalt muudatustele Euroopa kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise direktiivis. Samas on noorte huvi tulla Tartu Ülikooli proviisoriõppesse õppima olnud pigem kesine ning lõpetajate hulk väike. Väheste huvi põhjuseks võib olla ebapiisav teadlikkus ühiskonnas proviisori ehk ravimiteadlase eriala kohta, õppekava vähenenud paindlikkus ja proviisori rolli ebamäärasus esmatasandi tervishoiu süsteemis.

Farmaatsia instituut koos ülikooli, meditsiiniteaduste valdkonna ning farmaatsia sektoriga on viimased kolm aastat tegelenud aktiivse ja järjepideva ravimiteaduse ühiskonnas populariseerimisega ja proviisoriõppe õppekava uuendamisega. 2024. aastal avati Tartu Ülikooli farmaatsia instituudis uus kliinilise farmaatsia magistriõppe õppekava. Esimesed Tartus koolitatud kliinilised proviisorid lõpetavad oma õpingud 2026. aasta kevadel.

2022. aasta sügisel alustasime proviisoriõppekava uuendamist. Selle perioodi jooksul on saadud ministeeriumite toetus, et muuta integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe õppekava 3+2 õppekavaks, nimetades

õppekavad ümber ravimiteaduse bakalaureuse- (lõpetajad saavad farmatseutideks) ja ravimiteaduse magistriõppekavadeks. Ravimiteaduse magistriõppes on eraldi kaks eriala: proviisor-ravimiarendaja (lõpetajad saavad proviisoriteks) ning ravimiarendaja. Ravimiarendaja suunal saavad asuda õppima ka farmaatsia valdkonnale lähedaste erialade, näiteks loodusteaduste, täppisteaduste, meditsiiniteaduste või tehnoloogia bakalaureusekraadiga üliõpilased. Viimastele jääb ainsaks erinevuseks võrreldes farmaatsia (ravimiteaduse) bakalaureuse õppekava lõpetanutega see, et nad ei saa õigust töötada apteegis ja neile ei anta proviisori kvalifikatsiooni.

Ravimiteaduse õppekavad on kinnitanud ülikooli senat. Ootame veel ministeeriumite juhtimisel läbiviidavaid õigusaktide muudatusi ja õppeõiguse saamise kinnitust. 2026. aasta sügisel on plaanis avada ravimiteaduse bakalaureuse õppekava. Ravimiteaduse magistriõppe on plaanis avada sügisel 2029, kui on valmimas ka farmaatsia instituudi uued ruumid Maarjaväljale planeeritavasse Technologicumi õppe- ja teadushoonesse.

Paralleelselt olemasolevate õppeainete restruktureerimise ning uute õppeainete loomisega osaleme ka farmaatsiavaldkonna erialaspetsialistide pädevuste ja rollide korrastamises ja süstematiseeritud elukestva õppe juurutamises Eestis. Farmatseut, proviisor ja kliiniline proviisor on farmaatsiaspetsialistid, kellel on erineva tasemega erialased teadmised ja pädevused.

Rõõm on tõdeda, et need tegevused on aidanud sisseastujate arvu proviisoriõppes suurendada ja tuua Tartu Ülikooli farmaatsia instituuti juurde noori ja motiveeritud üliõpilasi, kes soovivad saada ravimiteadlasteks. Jätkame juba algatatud arendustegevustega ning oleme äärmiselt tänulikud kõikidele kolleegidele ja koostööpartneritele, kes on aidanud ja aitavad edaspidi uuendusi ja muudatusi läbi viia. Elagu Eesti farmaatsia!

Karin Kogermann